

Príprava študentov FEI STU z predmetov BOZP, BOZP 1 a 2 a Bezpečnosť elektrických zariadení.

V štátoch EÚ prebehla v uplynulom období rozsiahla homogenizácia bezpečnostných smerníc a súvisiacich noriem, ktoré sa venujú vlastnostiam elektrických zariadení (EZ) a správneho spôsobu zaobchádzania s nimi. Aj naša legislatíva bola nútená zareagovať na tieto aktivity, čoho dôkazom je prijatie zákona NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a s ním súvisiacich právnych dokumentov.

Pre činnosť na elektrických zariadeniach, schopných svojou energetickou úrovňou poškodiť obsluhu a okolie (vyhradené technické zariadenia elektrické) boli prijaté viaceré legislatívne úpravy, z ktorých za najdôležitejšiu možno v súčasnosti považovať vyhlášku MPSVaR SR č. 508/2009.

K nej sú pridružené ďalšie normy, z ktorých pre prácu a obsluhu na elektrických inštaláciách je najviac používaná STN 34 3100 „Bezpečnostné požiadavky na obsluhu a prácu na elektrických inštaláciách“, ktorá bola novelizovaná v auguste roku 2001.

Implementácia uvedených predpisov vo vzťahu k práci študentov na EZ je na FEI STU zabezpečená štúdiom príslušných predmetov vo dvoch etapách:

1. **etapa** je zameraná na získanie odbornej spôsobilosti pre obsluhu EZ a prácu na nich v rámci **laboratórnych cvičení** z predmetov bakalárskeho a inžinierskeho štúdia a **pri prácach na záverečných projektoch**. Má dve časti, podporené odporúčaniami STN 34 3100/2001 takto:

a) v **zimnom semestri 1. ročníka bakalárskeho štúdia** je zaradený povinný predmet **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci 1 (BOZP 1)**, resp. v študijnom programe Aplikovaná informatika predmet BOZP . Po jeho úspešnom absolvovaní získajú študenti v 1. a 2. ročníku bakalárskeho štúdia odbornú spôsobilosť „**poučená osoba**“ s dovolenou činnosťou podľa **STN 34 3100, ods. 4.2 a §20 Vyhlášky MPSVaR SR č. 508/2009** .

Poučené osoby môžu:

- samostatne obsluhovať jednoduché zariadenia elektrickej inštalácie všetkých napätí;
- pracovať na elektrických inštaláciách nn bez napätia, v blízkosti živých častí vo vzdialenosti väčšej ako 20 cm s dohľadom. Na elektrických inštaláciách pod napätím nesmú pracovať;
- pracovať na odpojených elektrických inštaláciách vn a vvn s dohľadom, v blízkosti častí pod napätím môžu pracovať pod dozorom, na elektrických inštaláciách pod napätím nesmú pracovať;

- merať skúšobným zariadením, napríklad pri informatívnych skúškach výrobkov, elektrického náradia a pod.

Platnosť tejto odbornej spôsobilosti je v zmysle zákona 124/2006 Z.z. 5 rokov od dátumu skúšky z predmetu BOZP 1 (resp. BOZP v ŠP Aplikovaná informatika).

b) v letnom semestri 2. ročníka bakalárskeho štúdia po absolvovaní predmetu **Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci 2 (BOZP 2)** získajú študenti odbornú spôsobilosť **elektrotechnik** (podľa §21 Vyhlášky MPSVaR SR č. 508/2009), čo je ekvivalent s **osobou znalou** s dovoľenou činnosťou podľa **STN 34 3100, ods. 4.3.** Elektrotechnici (znalé osoby) môžu

- samostatne obsluhovať zariadenia elektrickej inštalácie;
- pracovať na elektrických inštaláciách nn sami a to na častiach inštalácie bez napätia, v blízkosti elektrických inštalácií pod napätím a na elektrických inštaláciách pod napätím;
- pracovať na elektrických inštaláciách vn alebo vvn bez napätia sami, v blízkosti týchto elektrických inštalácií pod napätím s dohľadom alebo pod dozorom na elektrických inštaláciách vn alebo vvn pod napätím.

Platnosť tejto odbornej spôsobilosti je v zmysle zák. 124/2006 Z.z. 5 rokov od dátumu skúšky z BOZP 2.

Pre štúdium na FEI STU ďalej z odporúčaní STN 34 3100 vyplývajú nasledovné pravidlá:

- absolventi stredných škôl elektrotechnického zamerania, ak už pred nástupom na štúdium na FEI STU splnili podmienky pre **znalé osoby** (alebo §21 Vyhl. 508/2009 Z.z.), môžu vykonávať práce v rozsahu skôr získanej kvalifikácie (ods. 4.6 STN);
- pri výučbe v školských laboratóriách musí byť z dôvodu zachovania bezpečnosti študentov zaistený odborný dozor tak, aby na jedného učiteľa pripadalo **najviac 10 študentov**. Netýka sa to počítačových učební. Učiteľ musí mať pre túto činnosť najmenej spôsobilosť znalej osoby s vyššou kvalifikáciou minimálne v zmysle §22 Vyhl. MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z. (ods.4.8 STN).

2. **etapa** je určená na prípravu absolventov FEI STU na vykonávanie činnosti, spojenej v praxi s prácou inžiniera-elektrotechnika. Študenti po ukončení bakalárskej časti štúdia príslušnou skúškou, teda po oficiálnom získaní

elektrotechnickej kvalifikácie, majú možnosť získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti na úrovni **§21 - elektrotechnik** (podľa vyhl. 508/2009 Z.z.) absolvovaním fakultného voliteľného predmetu **Bezpečnosť elektrických zariadení (BEZ)**.

Študenti študujúci podľa odporúčaného študijného plánu v štandardnej dĺžke štúdia spĺňajú požiadavky na odbornú spôsobilosť pre prácu s EZ.

Zvláštne opatrenia je potrebné zabezpečiť v nasledovných prípadoch:

- Študenti, ktorí prekračujú štandardnú dĺžku štúdia, musia v prípade potreby (po uplynutí 5 rokov od vykonania príslušnej skúšky) v dostatočnom predstihu opätovne absolvovať v bakalárskom alebo v inžinierskom štúdiu uvedené predmety tak, aby v zmysle platnej legislatívy (STN 34 3100) spĺňali potrebné podmienky ako pre prácu v laboratóriách, tak aj pre samostatnú prácu v rámci individuálnych projektov. **Študent FEI STU je sám zodpovedný za včasné zapísanie si a opätovné absolvovanie uvedených predmetov.**
- Študenti prijatí na štúdium inžinierskych študijných programov (okrem Aplikovanej informatiky), ktorí absolvovali predošlé štúdium na inej fakulte, **musia absolvovať predmety BOZP 1 a BOZP 2, resp. BOZP-K v rámci konverzného štúdia.** Toto neplatí, ak majú absolvované skúšky podľa zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. a stále majú platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti (§21 až 23 vyhl. MPSVaR SR č. 508/2009) a jeho platnosť počas štúdia na FEI STU nevyprší. Platnosť týchto oprávnení je 5 rokov.
- Študenti prijatí na štúdium inžinierskeho študijného programu Aplikovaná informatika **musia v rámci konverzného štúdia absolvovať predmet BOZP** zaradený v odporúčanom študijnom pláne 1. ročníka bakalárskeho štúdia spolu so študentami bakalárskeho študijného programu Aplikovaná informatika. To neplatí, ak majú absolvovanú skúšku na získanie odbornej spôsobilosti podľa Zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. v znení Vyhlášky MPSVaR SR č. 356/2007a stále majú o tom platné osvedčenie (§21 až 23 Vyhl. MPSVaR SR č. 508/2009) a ak jeho platnosť počas štúdia na FEI STU nevyprší.

Študenti, ktorí absolvovali celé, alebo časť predchádzajúceho vysokoškolského štúdia na inej fakulte, prinesú okrem výpisu absolvovaných predmetov aj školou potvrdené sylaby relevantných predmetov, na základe ktorých im môžu byť uznané vyššie uvedené spôsobilosti.

**V prípade, že študent nemá platné vyššie uvedené osvedčenia, nemôže sa zúčastniť
výučby predmetov, kde sa vyžaduje spôsobilosť v zmysle citovaných právnych
predpisov.**

doc. Ing. Ján Vajda, CSc.

dekan FEI STU

Bratislava 30. 6. 2010